

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і оподаткування

На правах рукопису

ВОЙТОВИЧ ВІТАЛІЙ ІГОРОВИЧ

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З
ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:

СКОРУК ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА,
кандидат економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № ____
засідання кафедри обліку і оподаткування
від 04.12.2024 року

Завідувач кафедри
_____ проф. Садовська І. Б.

ЛУЦЬК - 2024

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування
Другий (магістерський) рівень
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«27» вересня 2023 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ) **ЗДОБУВАЧУ ОСВІТИ**

Войтовичу Віталію Ігоровичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Обліково-аналітичне забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками

Керівник проекту (роботи) Скорук Олена Володимирівна, к. е. н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом роботи (проекту) 04.12.2024 р.

3. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) Метою роботи є систематизація теоретичних підходів, аналіз чинної нормативно-правової бази та практичних аспектів організації обліково-аналітичного процесу розрахунків з постачальниками та підрядниками для забезпечення достовірності, прозорості та оперативності управлінських рішень. Робота передбачає розробку науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та аналітичних процедур у сфері розрахунків з контрагентами, що сприятиме оптимізації фінансово-господарської діяльності підприємств різних форм власності та підвищенню їх конкурентоспроможності в сучасних умовах господарювання.

4. Дата видачі завдання 27.09.2023 р.

АНОТАЦІЯ

Войтович В. І. Обліково-аналітичне забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками.

У кваліфікаційній роботі на тему «Обліково-аналітичне забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками» досліджено ключові аспекти організації бухгалтерського обліку та аналітичного супроводу розрахунків з контрагентами, які забезпечують ефективність фінансового управління на підприємствах. У роботі проаналізовано сучасні підходи до ведення обліку та здійснення аналізу розрахунків, враховуючи специфіку законодавчого регулювання та виклики сучасної економіки.

Значну увагу приділено адаптації обліково-аналітичних методик до умов функціонування підприємств, що дозволяє оптимізувати фінансові процеси, зменшити ризики та підвищити достовірність фінансової звітності. Проведено комплексний аналіз існуючих методів обліку та управління розрахунками з постачальниками і підрядниками, виявлено їх недоліки та визначено можливості для вдосконалення облікової політики.

На основі отриманих результатів розроблено рекомендації щодо автоматизації облікових процесів, покращення методів фінансового аналізу та підвищення прозорості у взаєморозрахунках з контрагентами. Запропоновано нові способи ведення обліку, які сприяють оперативному отриманню керівництвом необхідної інформації для ухвалення управлінських рішень.

Наукова новизна роботи полягає у розробці оптимальних рішень для вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками, що враховують специфіку діяльності малого бізнесу та сприяють його адаптації до сучасних умов.

Практичне значення роботи полягає у можливості впровадження розроблених рекомендацій у діяльність підприємств для зниження витрат, поліпшення фінансового планування та забезпечення стратегічної стійкості.

Ключові слова: розрахунки з постачальниками та підрядниками, бухгалтерський облік, автоматизація обліку, фінансовий аналіз, оптимізація витрат.

SUMMARY

Voitovich V. I. Accounting and analytical support of settlements with suppliers and contractors.

In the qualification work on the topic «Accounting and Analytical Support of Settlements with Suppliers and Contractors» the key aspects of accounting and analytical support of settlements with counterparties, which ensure the effectiveness of financial management at enterprises, are investigated. The work analyses modern approaches to accounting and analysing settlements, taking into account the specifics of legislative regulation and the challenges of the modern economy.

Considerable attention is paid to the adaptation of accounting and analytical methods to the conditions of functioning of enterprises, which allows optimising financial processes, reducing risks and increasing the reliability of financial statements. A comprehensive analysis of the existing methods of accounting and management of settlements with suppliers and contractors was carried out, their shortcomings were identified and opportunities for improving the accounting policy were identified.

Based on the results obtained, recommendations have been developed to automate accounting processes, improve financial analysis methods and increase transparency in settlements with counterparties. New methods of accounting are proposed, which facilitate the prompt receipt by management of the necessary information for making management decisions.

The scientific novelty of the work lies in the development of optimal solutions for improving the accounting and analytical support of settlements with suppliers and contractors, taking into account the specifics of small business and facilitating its adaptation to modern conditions.

The practical significance of the work lies in the possibility of implementing the developed recommendations in the activities of enterprises to reduce costs, improve financial planning and ensure strategic sustainability.

Keywords: settlements with suppliers and contractors, accounting, accounting automation, financial analysis, cost optimisation.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ	
1.1. Сутність розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві і організація процесу постачання.....	11
1.2. Види та форми розрахунків з постачальниками та підрядниками	14
1.3. Нормативно-правове забезпечення організації обліку і контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками	16
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ	
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності підприємства.....	20
2.2. Особливості організації обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками.....	27
2.3. Аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками.....	31
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ	

3.1. Аналіз поточного стану фінансово-господарської діяльності.....	35
3.2. Виявлення проблемних аспектів обліково-аналітичного забезпечення.....	40
3.3. Рекомендації щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення.....	43
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективне управління розрахунками з постачальниками та підрядниками на підприємствах є важливим елементом забезпечення їх стабільності та конкурентоспроможності у сучасних умовах. Високі вимоги до прозорості облікових процесів, точності фінансової інформації та адаптивності до змін нормативно-правового середовища створюють необхідність вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками. Зокрема, оптимізація облікових процесів, удосконалення внутрішнього контролю та використання сучасних цифрових рішень стають ключовими аспектами підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю.

Наукова і практична значимість теми полягає в тому, що розрахунки з постачальниками та підрядниками охоплюють значну частину фінансових операцій, що безпосередньо впливають на ліквідність, фінансову стійкість та рентабельність підприємства. Недоліки в організації обліку цих розрахунків можуть призводити до викривлення даних у фінансовій звітності, затримок у виконанні зобов'язань та збільшення операційних ризиків.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка науково обґрунтованих підходів до вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками, що сприятиме підвищенню ефективності управління фінансово-господарською діяльністю підприємств.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- Визначити економічну сутність розрахунків з постачальниками та підрядниками, їх роль у діяльності підприємства.
- Дослідити форми та методи організації розрахунків з постачальниками та підрядниками.

- Проаналізувати нормативно-правове забезпечення організації обліку розрахунків.
- Провести аналіз існуючого стану обліково-аналітичного забезпечення на прикладі підприємства.
- Виявити основні проблеми організації обліку розрахунків та оцінити їх вплив на фінансово-господарську діяльність підприємства.
- Розробити рекомендації щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення розрахунків, зокрема автоматизації процесів, удосконалення внутрішнього контролю та оптимізації документообігу.

Об'єктом дослідження є об'єктом дослідження є обліково-аналітичне забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємствах.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні аспекти організації обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також практичні методи їх удосконалення.

Наукова новизна полягає у вдосконаленні теоретичних і прикладних аспектів обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками. Основні напрями новизни:

- Запропоновано модель обліково-аналітичного забезпечення розрахунків, яка включає сучасні ERP-системи для автоматизації обліку та контролю;
- Розроблено рекомендації щодо вдосконалення політики управління розрахунками, зокрема через застосування прискореного документообігу;
- Обґрунтовано необхідність використання методів прогнозування для управління дебіторською та кредиторською заборгованістю;
- Визначено оптимальні форми внутрішнього контролю, орієнтовані на зниження ризиків та забезпечення прозорості фінансових операцій.

Практичне значення полягає у можливості застосування розроблених рекомендацій для вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення на підприємствах. Використання запропонованих підходів сприятиме скороченню часу на обробку інформації завдяки автоматизації облікових процесів,

покращенню якості фінансової інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, зниженню ризиків викривлення даних у фінансовій звітності, підвищенню ефективності управління розрахунками з постачальниками та підрядниками.

Апробація результатів та публікації. Результати дослідження, які містяться у кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на VI міжнародній науково-практичній інтернет конференції « Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» (16 травня 2024 р., м. Луцьк). та VII науково-практичній міжнародній конференції молодих науковців, здобувачів освіти «Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» (м. Луцьк, 21 листопада 2024 р.).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Випускна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

1.1. Сутність розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві і організація процесу постачання

Діяльність будь-якого підприємства пов'язана з певною сукупністю процесів які складають кругообіг коштів на підприємстві. Серед цих процесів чільне місце займає процес постачання, як початкова стадія кругообігу. Процес придбання предметів та засобів виробництва є важливою передумовою для здійснення основної діяльності підприємства і одним із основних господарських процесів кругообігу капіталу, який здійснюється в ході нормального операційного циклу діяльності будь-якого підприємства. Процес постачання передбачає закупівлю підприємством матеріалів необхідних для його функціонування, а отже під час реалізації цього процесу підприємства вступають у взаємовідносини з постачальниками товарно-матеріальних цінностей та, отримавши необхідні цінності, розраховуються з ними. Крім закупівлі цінностей, в ході господарської діяльності, у господарюючих суб'єктів виникає також необхідність придбання різного роду робіт та послуг і тоді підприємства вступають у відносини з підрядниками. Отже, основними контрагентами підприємств при закупівлі предметів та засобів праці є постачальники, а при отриманні робіт та послуг - підрядники.

Колектив учених на чолі з М. Ф. Огійчуком наводить наступну характеристику зазначених контрагентів: «Постачальники - це юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей (сировини, матеріалів, палива, запасних частин, МШП), що надають послуги (подачу електроенергії, газу, води, пари тощо), виконують роботи (поточний і капітальний ремонт основних засобів тощо). Підрядники – спеціалізовані

підприємства або фізичні особи, які виконують будівельно-монтажні роботи при спорудженні об'єктів на підставі договорів підряду на капітальне будівництво». Для якісного здійснення розрахунків з постачальниками та підрядниками, операції, що супроводжують процес закупівлі повинні бути відображені в обліку. Такі операції називаються розрахунковими.

За словами А. В. Попова: «Розрахунки представляють собою відносини, що виникають між підприємствами і організаціями в процесі реалізації, розподілу та перерозподілу суспільного продукту на підставі здійснення статутної діяльності. Розрахунки базуються на переміщенні товарів у відповідності до укладених договорів. Господарські договори укладають безпосередньо підприємства, а розрахунки за продукцію, що відпускається по цих договорах, здійснюються, як правило, через банк». При цьому сам процес організації розрахункових відносин є досить складним, адже підписанню договорів постачання передують складна робота щодо визначення потреби в цінностях, їх асортименті та виборі постачальників. Обдуманний підхід до вирішення цих питань дозволяє оптимізувати розрахунки підприємства з постачальниками та підрядниками та уникнути неконтрольованого виникнення дебіторської і кредиторської заборгованості у ході їх здійснення. Вивчення організації процесу постачання та порядку виникнення розрахункових відносин дає можливість зобразити цей процес у вигляді певної схеми. Розроблена нами схема організації процесу постачання та виникнення договірних зобов'язань при розрахунках з постачальниками і підрядниками зображено на рис. 1.1.

Рис 1.1. Схема організації процесу постачання та виникнення розрахункових відносин з постачальниками і підрядниками

Примітка: Складено автором на основі джерела [33].

Отже, здійснюючи безперервну господарську діяльність, підприємство постійно вступає в розрахунки з постачальниками та підрядниками, тому правильна організація їх обліку має важливе значення для ефективного використання засобів підприємства.

1.2. Види та форми розрахунків з постачальниками та підрядниками

Згідно Закону України «Про підприємництво» розрахунки підприємств по своїх зобов'язаннях проводяться в безготівковому і готівковому порядку відповідно до правил здійснення розрахунків, затверджених Національним банком України. При цьому законодавством України передбачена також можливість здійснювати розрахунки між суб'єктами господарювання у безгрошовій формі. Щоправда до безгрошових розрахунків відносяться лише розрахунки шляхом бартеру, застосування яких має певні обмеження для деяких суб'єктів господарських відносин. Всі інші види розрахунків, що можуть застосовуватися підприємствами мають грошову форму. Грошові форми розрахунків підрозділяються на готівкові й безготівкові. Безготівкові розрахунки найбільше часто використовуються в торговельній практиці. Вони можуть здійснюватися із застосуванням різних платіжних засобів: платіжні доручення; платіжні вимоги-доручення; чеки; акредитиви; векселі; платіжні вимоги; інкасові доручення (розпорядження); банківські платіжні картки. За назвою платіжного засобу називається і форма 21 розрахунку, яку застосовує підприємство (рис. 1.2).

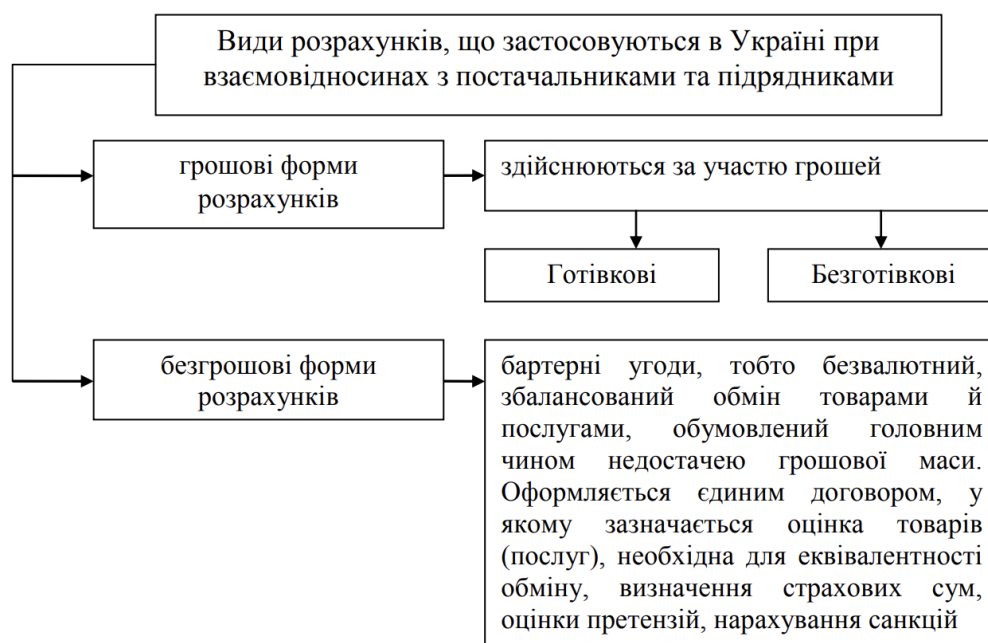

Рис 1.2. Види розрахунків з постачальниками та підрядниками в господарському обороті України

Примітка: Складено автором на основі джерела [33]

На сьогоднішній день, законодавство України дозволяє суб'єктам господарювання самостійно обирати форми розрахунків і закріплювати їх в підписаних угодах. Найбільш поширеною формою розрахунків при реалізації договірних відносин з постачальниками та підрядниками є розрахунки платіжними дорученнями. Ця форма проста в застосуванні і не вимагає значних матеріальних витрат.

Карпенко О. дає наступне визначення цього платіжного засобу: «Платіжне доручення – це письмове розпорядження платника банку про списання з його розрахункового (поточного) рахунку й зарахування на рахунок одержувача суми коштів. Воно виписується за встановленою формою й може бути пред'явлене в банк протягом декількох (звичайно не більше 10 календарних) днів після виписки». Види розрахунків, що застосовуються в Україні при взаємовідносинах з постачальниками та підрядниками грошові форми розрахунків безгрошові форми розрахунків здійснюються за участю грошей бартерні угоди, тобто безвалютний, збалансований обмін товарами й послугами, обумовлений головним чином нестачею грошової маси. Оформляється єдиним договором, у якому зазначається оцінка товарів (послуг), необхідна для еквівалентності обміну, визначення страхових сум, оцінки претензій, нарахування санкцій. Крім платіжних доручень, при розрахунках з постачальниками та підрядниками суб'єкти господарювання можуть застосовувати розрахунки платіжними вимогами-дорученнями, чеками чи акредитивами. В даний час досить широке використання мають розрахунки за допомогою векселів. Комерційні банки можуть проводити операції по врахуванню векселів підприємств або видавати позички підприємств за спеціальними позичковими рахунками під заставу векселів, надавати послуги клієнтам у разі отримання платежів і виплатити заборгованості за векселями. Ці операції регулюються Законом України «Про обіг векселів в Україні». Як уже зазначалося, до цього часу, не дивлячись на контроль з боку уряду, між підприємствами здійснюються не грошові (бартерні) розрахунки. По суті, бартер – це не грошове погашення товарної заборгованості. А значить, у кожному бартері «приховано», як мінімум, дві операції: операція,

внаслідок якої заборгованість виникла та операція, здійснення якої спричинить погашення цієї заборгованості. Не вимагають перерахування грошей і в деяких випадках розцінюються як бартер і розрахунки шляхом зарахування зустрічних вимог (взаємозаліку). Такі розрахунки можливі тоді, коли підприємство-покупець одночасно виступає постачальником для свого контрагента.

На сьогоднішній день, все більшого розвитку набувають платежі в режимі «on-line». Це електронні платежі, що тільки отримують своє визнання при здійсненні розрахунків. Механізм їх реалізації такий: клієнт банку - платник дає наказ своєму банку, використовуючи певний шифр, списати грошову суму з підконтрольного йому рахунку й зарахувати її на рахунок постачальника. Такі платежі здійснюються через мережі «Інтернет». Тобто, клієнт банку, ввівши «пароль» сам може управляти своїм рахунком. На відміну від кредитних карт, у цього способу більш широкі можливості, хоча вони й вимагають більш високих знань. Кравець В. вважає, що такі платежі у близькому майбутньому витиснуть усі раніше існуючі. Тим більше для здійснення такого платежу час доби не має значення, так само як і місцезнаходження клієнт. Отже, в господарському обороті України застосовуються досить різноманітні види та форми розрахунків, тому одним із завдань управління процесом побудови розрахункових відносин з постачальниками є вибір найбільш раціональної форми розрахунків, але в межах законодавчих вимог.

1.3. Нормативно-правове забезпечення організації обліку і контролю розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками

Розрахункові відносини з постачальниками та підрядниками мають досить жорсткі законодавчі рамки. Бухгалтерія та контролюючі органи, як внутрішні так і зовнішні, у своїй роботі постійно працюють з різними нормативно-правовими документами. Сукупність нормативних актів складає нормативну базу. Нормативна база представлена у вигляді відповідних законів, постанов, наказів,

інструкцій, положень, методичних матеріалів з обліку і звітності, матеріалів з оподаткування. Вони потрібні, щоб забезпечити законність та достовірне відображення господарських операцій, правильність ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності.

Для налагодження роботи підприємства та уникнення зайвих затрат і штрафних санкцій необхідно дотримуватися вимог діючого законодавства. З метою правильного використання нормативно-правових актів, бухгалтери повинні чітко розуміти компетенцію та положення органу, який видав відповідний нормативно-правовий документ та призначення вказаних документів, тому розглянемо основні нормативно-правові акти, щодо обліку і контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємстві.

Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні визначає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [4]. Це основний документ яким регулюється організація та ведення обліку на підприємстві в цілому.

Основний нормативний документ, який регулює безпосередньо облік зобов'язань є НПСБО 11 «Зобов'язання» [15]. Це положення регулює класифікацію зобов'язань та порядок відображення кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками і підрядниками в обліку та фінансовій звітності підприємства. Податковий кодекс України визначає облік кредиторської заборгованості в контексті сплати податків. Зокрема, відповідно до його вимог, кредиторську заборгованість, що залишилася не стягнутою після закінчення терміну позовної давності для цілей оподаткування визнають безповоротною фінансовою допомогою, яка включається до складу доходу. При цьому на суму, раніше включену до податкового кредиту з ПДВ, слід збільшити податкові зобов'язання - на підставі розділу 5 Податкового кодексу України.

При відображенні розрахункових операцій на рахунках бухгалтерського обліку підприємства мають застосовувати «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і

організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291». Порядок відображення досліджуваних операцій на бухгалтерських рахунках та кореспонденцію рахунків визначає «Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291».

Паралельно з нормативними документами, що регламентують облік розрахунків з постачальниками та підрядниками, для їх раціонального здійснення необхідно враховувати також вимоги нормативних документів, щодо побудови відносин з контрагентами. Так, відповідно до Указу Президента від 04.01.94 р. №567/94 «Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів» (зі змінами і доповненнями, внесеними Указом Президента України від 01.07.95 р. № 505/95) суб'єкти підприємницької діяльності України при укладанні договорів (контрактів) зобов'язані дотримувати правил.

Основним нормативним документом, що регулює обіг готівки в Україні на сьогоднішній день є «Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 року № 637». Воно визначає порядок ведення касових операцій в національній валюті України підприємствами та приватними підприємцями, а також розкриває окремі питання організації банками роботи з готівкою. Особливості обігу векселів в Україні визначає Закон України «Про обіг векселів в Україні». Він регулює порядок видачі переказних та простих векселів, здійснення операцій з векселями та виконання вексельних зобов'язань у господарській діяльності.

Порядок підписання договорів та розрахунки з постачальниками і підрядниками шляхом заліку взаємної заборгованості регулюються Цивільним кодексом України. Зокрема, стаття 217 цього кодексу передбачає момент припинення зобов'язань у разі заліку зустрічних однорідних вимог між контрагентами.

Відповідно до вище вказаних нормативних документів в фінансовій звітності підприємства необхідно відобразити лише підтвержені суми заборгованості, яка виникла в ході здійснення розрахунків з постачальниками та підрядниками. Для цього згідно законодавства перед складанням річної звітності кожне підприємство має провести інвентаризацію заборгованостей. Порядок проведення такої інвентаризації регламентує «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.14 року».

Аналіз нормативно-правових актів щодо організації розрахунків з постачальниками і підрядниками та порядку їх відображення в обліку, дозволяє зробити висновок, що на сьогодні нормативно-законодавча база досить повно регулює вказані питання і в основному відповідає потребам підприємства.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності підприємства

Об'єктом дослідження в роботі є середнє підприємство, що має організаційно-правову форму приватного акціонерного товариства. Повна юридична назва підприємства – Приватне акціонерне товариство «xxxxxxxxxx» (скорочена назва – xxxx «xxxxxxxxxx»). Підприємство було засноване у 1991 році, що свідчить про його багаторічний досвід у галузі виробництва текстильних виробів. Основний напрямок діяльності підприємства – виробництво готової текстильної продукції високої якості для внутрішнього та зовнішнього ринків.

Юридична адреса xxxx «xxxxxxxxxx» збігається з його фактичною адресою: м. Луцьк, вул. Промислова, буд. 1/6. Основним нормативно-правовим актом, що регулює діяльність акціонерних товариств в Україні, є Закон України «Про акціонерні товариства» № 514-VI від 17 вересня 2008 року. Організаційно-правова форма приватного акціонерного товариства забезпечує підприємству можливість залучення інвестицій шляхом випуску акцій. Текстильна промисловість України є важливим сектором національної економіки, що забезпечує внутрішній ринок широким асортиментом товарів та формує експортний потенціал країни. Ринок характеризується складною структурою, що включає виробництво одягу, домашнього текстилю, технічних тканин і спеціалізованої продукції для різних галузей. Останні роки принесли значні зміни в галузь, зумовлені як внутрішніми викликами, так і глобальними трендами.

Україна має історично сформовану базу текстильного виробництва з центрами у Львівській, Черкаській, Київській та Харківській областях. Тут

працюють як великі виробники, так і невеликі майстерні, що спеціалізуються на крафтовій продукції або інноваційних рішеннях. Серед провідних компаній ринку можна виділити xxxx «xxxxxxxxxx», яке є зразком якісного українського текстилю.

На внутрішньому ринку основний попит зосереджено на продукції середнього та низького цінового сегменту, що обумовлено обмеженою купівельною спроможністю населення. Вітчизняні виробники пропонують продукцію, яка враховує специфіку місцевого попиту, наприклад, домашній текстиль (постільна білизна, рушники) та одяг. Основними конкурентними перевагами локальних компаній є доступна ціна, швидке реагування на зміну тенденцій та регіональні особливості.

xxxx «xxxxxxxxxx» займає провідні позиції в середньо- та преміальному сегментах, пропонуючи високоякісні текстильні вироби з натуральних матеріалів. Особливою перевагою компанії є акцент на національних мотивах у дизайні, що приваблює споживачів, які шукають продукцію з українською ідентичністю.

Імпортна продукція активно конкурує з вітчизняними товарами, особливо у сегменті мас-маркету. Основними постачальниками є Китай, Туреччина, Польща та Італія. Китайські виробники займають низький ціновий сегмент, тоді як турецькі та європейські бренди забезпечують якісніші продукти середнього та преміального сегментів. Конкуренція відчувається також у сегменті преміального текстилю, де іноземні бренди, такі як Zara Home або ІКЕА, пропонують сучасний дизайн та широкий асортимент.

Попри це, «xxxxxxxxxx» залишається конкурентоспроможною завдяки використанню інноваційних технологій, екологічних матеріалів та орієнтації на високі стандарти якості. Це дозволяє компанії утримувати свої позиції не лише на внутрішньому, але й на зовнішніх ринках.

Сегмент технічного текстилю в Україні залишається недостатньо розвиненим, хоча його потенціал значний. Вироби для промисловості, медицини, сільського господарства та будівництва поступово набувають популярності.

Вітчизняні виробники, які спеціалізуються у цьому сегменті, стикаються з проблемою відсутності сучасного обладнання та кваліфікованих кадрів. Інвестиції в інновації та оновлення виробничої бази є необхідними для підвищення конкурентоспроможності.

Нішеві сегменти, такі як текстиль для дитячих кімнат або готельно-ресторанного бізнесу, стають дедалі популярнішими. Тут xxxx «xxxxxxxxxx» також виступає активним гравцем, пропонуючи продукцію, яка відповідає сучасним стандартам якості.

Українські текстильні підприємства, зокрема «Едельвіка», активно працюють на зовнішніх ринках. Основними країнами-споживачами українського текстилю є Польща, Німеччина, Італія та США. Найчастіше це продукція з натуральних матеріалів, яка відповідає міжнародним стандартам, зокрема сертифікації OEKO-TEX.

Однак експорт текстилю часто зводиться до роботи в рамках аутсорсингових контрактів, що обмежує додану вартість, яка залишається в Україні. Розвиток власних брендів, таких як «xxxxxxxxxx», може змінити цю ситуацію, дозволяючи підприємствам збільшувати свою частку на міжнародних ринках.

Галузь стикається з низкою викликів, серед яких ключовими є економічна нестабільність, конкуренція з імпортерами та дефіцит кваліфікованих кадрів. Високий рівень конкуренції змушує вітчизняних виробників інвестувати в модернізацію виробництва та покращення якості.

Xxxx «xxxxxxxxxx», на відміну від багатьох конкурентів, демонструє успіх у збереженні лояльної клієнтської бази та розширенні експортної діяльності. У компанії використовуються сучасні технології, екологічні матеріали та маркетингові підходи, що дозволяє їй конкурувати навіть із великими міжнародними брендами.

Перспективи текстильної промисловості в Україні є позитивними, за умови вирішення ключових проблем. Важливими напрямками для розвитку є екологічність виробництва, впровадження інноваційних технологій і просування

українських брендів на міжнародних ринках. Хххх «хххххххххх» може слугувати прикладом для інших компаній у створенні високоякісної продукції, яка відповідає глобальним трендам і зберігає українську ідентичність.

Сталий розвиток галузі залежить від активної державної підтримки, спрямованої на стимулювання експорту, оновлення виробничих потужностей та залучення інвестицій. У таких умовах текстильна промисловість може стати ще більш вагомою частиною економіки України, зберігаючи культурну спадщину і створюючи сучасну, конкурентоспроможну продукцію.

Хххх «хххххххххх» має всі необхідні права для ведення своєї діяльності, зокрема:

- здійснювати виробництво текстильної продукції відповідно до чинного законодавства;
- відкривати банківські рахунки в Україні та за її межами;
- забезпечувати зовнішньоекономічну діяльність через експорт своєї продукції;
- наймати кваліфікований персонал.

Основним видом діяльності підприємства відповідно до Загальнодержавного класифікатора видів економічної діяльності України (КВЕД-2010) є 13.92 – Виробництво готових текстильних виробів, крім одягу. Крім основного виду діяльності, у статуті підприємства передбачено також надання послуг із нанесення візерунків, обробки тканин та оптової торгівлі текстильною продукцією.

На момент проведення дослідження середньооблікова чисельність працівників ххххх «хххххххххх» становила понад 150 осіб. Підприємство забезпечує ефективну організацію виробничих процесів завдяки сучасному обладнанню, автоматизованим лініям виробництва та фасування продукції. Всі етапи виробничого циклу відповідають сучасним екологічним стандартам.

Система розрахунків із постачальниками та підрядниками є важливим елементом фінансового управління підприємства. Вона передбачає виконання операцій, пов'язаних із закупівлею сировини, матеріалів, оплати послуг та

виконання договірних зобов'язань. Основними контрагентами xxxx «xxxxxxxxxx» є постачальники бавовни, льону та інших матеріалів для виготовлення текстильної продукції. Процес розрахунків включає кілька етапів: укладання договорів, перевірка рахунків-фактур, проведення оплат та моніторинг заборгованостей.

Проте аналіз існуючої системи розрахунків із постачальниками виявив низку проблем, які стримують підвищення її ефективності. Основні труднощі пов'язані з недостатньою автоматизацією процесів, фрагментацією даних та відсутністю інтегрованого моніторингу фінансових потоків. Виявлені проблеми негативно впливають на фінансову стабільність підприємства, уповільнюють процес прийняття управлінських рішень та підвищують ризик виникнення прострочень платежів.

Для оцінки фінансового стану підприємства було використано дані фінансової звітності xxxx «xxxxxxxxxx» за останні два роки. Аналіз показав, що підприємство демонструє позитивну динаміку зростання обсягів активів, оборотного капіталу та власного капіталу, що свідчить про його стійке становище на ринку. Разом із тим збільшення поточних зобов'язань вказує на необхідність удосконалення механізмів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку, дотримання законодавства при здійсненні господарських операцій, а також за загальну діяльність підприємства несе директор товариства.

Перейдемо тепер до розгляду основних економічних показників діяльності xxxx «xxxxxxxxxx». Ми оцінимо за основними економічними показниками його фінансовий стан за останні 2 звітні роки (2022-2023 рр.). (табл. 2.1). Основою для проведення відповідного аналізу є річна фінансова звітність малого підприємства за 2022 та 2023 роки.

Перша частина табл. 2.1 відображає дані щодо майнового стану підприємства разом із джерелами фінансових ресурсів, за рахунок яких сформовано основні засоби та оборотні активи досліджуваного виробничого

підприємства. Майновий стан визначається наявними у складі активів підприємства необоротними та оборотними активами. Аналіз розміру активів та їх динаміки за 2022–2023 роки свідчить про значні зміни в структурі активів. Аналіз показав, що підприємство демонструє позитивну динаміку розвитку, зокрема зростання активів (+17,6%) та власного капіталу (+22,2%). Проте збільшення поточних зобов'язань (+11,9%) вказує на необхідність оптимізації фінансових процесів.

Таблиця 2.1

Показники майнового стану та господарської діяльності

xxxx «xxxxxxxxxx» за 2022–2023 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютна зміна, тис. грн.	Відносна зміна, %
Активи, тис. грн.	18 340	21 560	+3 220	+17,6
Необоротні активи, тис. грн.	12 540	13 850	+1 310	+10,4
Оборотні активи, тис. грн.	5 800	7 710	+1 910	+32,9
Власний капітал, тис. грн.	10 100	12 340	+2 240	+22,2
Поточні зобов'язання, тис. грн.	8 240	9 220	+980	+11,9
Чистий дохід від реалізації, тис.тис. грн.	45 300	48 900	+3 600	+7,0
Чистий прибуток, тис. грн.	2 540	2 890	+350	+13,8

Примітка: *Дані розраховані на основі фінансової звітності xxxx «xxxxxxxxxx» за 2022–2023 рр.

Основна частка активів xxxx «xxxxxxxxxx» припадає на необоротні активи, які у 2023 році становили 13 850 тис. грн, що на 10,4% більше порівняно з попереднім роком. Це зростання свідчить про модернізацію виробничих потужностей та оновлення обладнання, необхідного для забезпечення високої якості продукції. Водночас оборотні активи зросли ще більш значно – на 32,9%, досягнувши 7 710 тис. грн. Це може бути зумовлено збільшенням запасів готової продукції, що свідчить про готовність підприємства до зростання обсягів реалізації або виконання великих замовлень.

Збільшення оборотних активів сприяє підвищенню гнучкості та мобільності підприємства у короткостроковій перспективі. Це дозволяє забезпечувати своєчасну закупівлю сировини, оплату послуг постачальників та

виконання замовлень клієнтів. Водночас таке зростання може створювати додаткове навантаження на фінансові ресурси, зокрема у випадку збільшення поточних зобов'язань.

Основним джерелом фінансових ресурсів для формування активів підприємства залишаються поточні зобов'язання, які у 2023 році зросли на 11,9% і становили 9 220 тис. грн. Це вказує на підвищену залежність від короткострокового фінансування для підтримки операційної діяльності. Водночас збільшення власного капіталу на 22,2% до 12 340 тис. грн є позитивним сигналом про фінансову стійкість підприємства. Такий показник демонструє довіру інвесторів та акціонерів до діяльності компанії.

Чистий дохід від реалізації у 2023 році склав 48 900 тис. грн, що на 7,9% більше порівняно з попереднім роком. Це свідчить про стабільний попит на продукцію xxxx «xxxxxxxxx» як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Зростання доходу дозволило підприємству збільшити чистий прибуток на 13,8%, досягнувши 2 890 тис. грн у 2023 році. Збільшення прибутковості свідчить про ефективне управління витратами, а також про підвищення операційної ефективності.

Проте, попри позитивні результати, підприємство стикається з певними викликами. Зростання поточних зобов'язань потребує посилення фінансового контролю, зокрема оптимізації системи управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Відсутність інтегрованої системи автоматизації та прогнозування фінансових потоків також створює додаткові труднощі для оперативного управління.

У цілому, за ключовими показниками – чисельність працівників, балансова вартість активів та чистий дохід – xxxx «xxxxxxxxx» демонструє відповідність критеріям середнього підприємства. Стабільність фінансових показників і позитивна динаміка зростання підтверджують конкурентоспроможність підприємства та його здатність адаптуватися до змін у ринкових умовах.

2.2. Особливості організації обліково-аналітичного забезпечення розрахунків із постачальниками та підрядниками

xxxx «xxxxxxxxxx» активно впроваджує сучасні методи організації обліково-аналітичного забезпечення, зокрема у сфері взаєморозрахунків із постачальниками та підрядниками. Такий підхід сприяє стабільному функціонуванню підприємства, забезпечує ритмічність виробничого процесу, підтримує фінансову дисципліну та зміцнює партнерські відносини. Ефективне ведення розрахунків дозволяє уникати фінансових ризиків, пов'язаних із затримками платежів або порушенням договірних зобов'язань.

На підприємстві впроваджено автоматизовану систему обліку, побудовану на основі програмного забезпечення «1С:Підприємство 8.3». Ця система забезпечує оперативність, точність і прозорість усіх облікових процесів. Автоматизація дозволяє централізувати зберігання даних, швидко отримувати доступ до необхідної інформації та формувати різноманітні звіти. Зокрема, система забезпечує реєстрацію всіх фінансово-господарських операцій, моніторинг стану дебіторської та кредиторської заборгованості, а також своєчасне виконання фінансових зобов'язань перед партнерами. Завдяки автоматизації облік стає не лише ефективним, але й максимально адаптованим до специфіки діяльності компанії.

Особлива увага приділяється первинній документації, яка є основою для ведення взаєморозрахунків. Уся документація, включаючи рахунки-фактури, видаткові накладні, акти виконаних робіт і договори, оформлюється відповідно до вимог чинного законодавства України. Ця інформація ретельно реєструється у системі, що мінімізує ймовірність помилок, дублювань чи неточностей. Автоматизована система також інтегрується з банківськими платформами, що значно полегшує проведення платежів, зокрема електронних переказів, та дозволяє швидко відслідковувати рух коштів.

Гнучкість є ключовою особливістю облікової політики xxxx «xxxxxxxxxx». Наприклад, підприємство використовує метод FIFO (перший прийшов – перший пішов) для оцінки запасів, що сприяє точнішому визначенню собівартості

продукції. Водночас амортизація основних засобів здійснюється прямолінійним методом, що дозволяє рівномірно розподіляти витрати протягом усього періоду використання активів. Такий підхід забезпечує гнучкість у застосуванні облікових методів, адаптованих до потреб бізнесу.

Контроль взаєморозрахунків є важливим елементом внутрішньої фінансової дисципліни. У xxxx «xxxxxxxxxx» регулярно проводяться перевірки достовірності первинної документації, аналізуються поточні заборгованості та оцінюються ризики, пов'язані з виконанням фінансових зобов'язань. Це допомагає уникати прострочених платежів, підтримувати високу фінансову дисципліну та дотримуватись нормативних і корпоративних стандартів. Завдяки цьому підприємство підтримує репутацію надійного партнера, що сприяє довготривалим діловим відносинам.

Автоматизація процесів обліку дозволяє детально фіксувати всі операції, пов'язані із взаєморозрахунками. Система автоматично генерує записи відповідно до бухгалтерських кореспонденцій рахунків, що забезпечує структурованість і точність облікових даних. Наприклад, отримання рахунка від постачальника фіксується як збільшення зобов'язань, а оплата рахунка – як їх зменшення. Це значно спрощує роботу бухгалтерії, оскільки зменшує ручне втручання у процес обліку, водночас мінімізуючи ризики допущення помилок.

Підприємство приділяє значну увагу плануванню фінансових операцій, особливо щодо дотримання термінів платежів. Регулярний аналіз кредиторської заборгованості допомагає оптимізувати грошові потоки та уникати штрафних санкцій за прострочення. Такий підхід гарантує підтримку позитивного іміджу компанії серед постачальників і підрядників.

Фінансову звітність, яка є основою для прийняття управлінських рішень, у xxxx «xxxxxxxxxx» формують відповідно до НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Завдяки автоматизації цей процес відбувається оперативно, забезпечуючи керівництву своєчасний доступ до актуальної інформації. Звіти мають високу точність і прозорість, що відповідає

законодавчим вимогам і дозволяє ефективно управляти взаєморозрахунками та іншими фінансовими процесами.

Для відображення господарських операцій, пов'язаних із розрахунками з постачальниками та підрядниками, у xxxx «xxxxxxxxxx» використовуються стандартні бухгалтерські кореспонденції рахунків, адаптовані до специфіки діяльності підприємства. Наведена нижче таблиця містить приклади основних операцій і пояснення до них.

Таблиця 2.2

Облік здійснення операцій з постачальником та підрядником

xxxx «xxxxxxxxxx»

Господарська операція	Дебет	Кредит	Пояснення
Отримано рахунок за постачання матеріалів	20	631	Відображення зобов'язання перед постачальником за отримані матеріали
Оплачено рахунок постачальника через банк	631	311	Погашення зобов'язання перед постачальником грошовими коштами з рахунка в банку
Отримано аванс постачальником	371	631	Зарахування авансу, сплаченого постачальнику
Повернення постачальником надлишково оплачених коштів	311	371	Повернення залишкових коштів від постачальника після виконання умов договору
Оприбутковано матеріали за фактичною вартістю	20	631	Формування собівартості придбаних матеріалів
Нараховано ПДВ за операцією купівлі	641	631	Облік податкового кредиту з ПДВ відповідно до отриманих податкових накладних

Примітка: *Кореспонденція взята з облікової політики підприємства

1. Отримано рахунок за постачання матеріалів (Дт 20 Кт 631): Ця операція відображає зобов'язання підприємства перед постачальником за отримані матеріали. Рахунок 20 («Виробничі запаси») показує приріст запасів, а

рахунок 631 («Розрахунки з вітчизняними постачальниками») — суму боргу підприємства.

2. Оплачено рахунок постачальника через банк (Дт 631 Кт 311): Оплата здійснюється з розрахункового рахунка підприємства. Це зменшує зобов'язання на рахунку 631 і одночасно зменшує залишок грошових коштів на рахунку 311 («Поточні рахунки в національній валюті»).

3. Отримано аванс постачальником (Дт 371 Кт 631): Відображає ситуацію, коли підприємство заздалегідь отримало кошти або матеріали від постачальника. Рахунок 371 («Розрахунки за виданими авансами») фіксує суму авансу.

4. Повернення постачальником надлишково оплачених коштів (Дт 311 Кт 371): У випадках, коли постачальник повертає переплачені кошти, операція відображається як збільшення залишку грошових коштів і зменшення дебіторської заборгованості.

5. Оприбутковано матеріали за фактичною вартістю (Дт 20 Кт 631): Ця операція показує вартість матеріалів, оприбуткованих на склад, із одночасним визнанням боргу постачальнику за ці матеріали.

6. Нараховано ПДВ за операцією купівлі (Дт 641 Кт 631): Відображення податкового кредиту за отриманими матеріалами. Рахунок 641 («Розрахунки за податками») показує суму ПДВ, що підлягає відшкодуванню.

Взаємодія з постачальниками та підрядниками також включає використання авансових платежів, що дозволяє підтримувати стабільність постачання матеріалів та послуг. Усі авансові операції реєструються в системі обліку, що забезпечує їх прозорість та контроль. Наприклад, аванси за матеріали або послуги відображаються в облікових регістрах як попередні витрати, які потім коригуються після отримання відповідної документації.

Суттєвою перевагою автоматизованої системи обліку є її інтеграція з іншими процесами підприємства, такими як управління запасами та виробництвом. Це дозволяє забезпечити комплексний підхід до організації обліку, де всі процеси пов'язані між собою і працюють у єдиній системі.

Важливо відзначити, що діяльність xxxx «xxxxxxxxxx» спрямована на постійне вдосконалення обліково-аналітичної системи, що дозволяє адаптуватися до змін у ринкових умовах та забезпечувати високу конкурентоспроможність. Удосконалення системи обліку та розрахунків сприяє не лише підвищенню ефективності роботи підприємства, але й зміцненню його позицій на ринку.

2.3. Аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками

xxxx «xxxxxxxxxx» є середнім підприємством, яке здійснює достатню кількість господарських операцій. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік» та НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», підприємство має право застосовувати спрощену форму ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Такий підхід дозволяє оптимізувати облік і зосередитися на основних аспектах господарської діяльності.

Для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємство використовує стандартизовану методологію, яка включає ведення облікових записів у спеціалізованій програмі «1С-Підприємство». Завдяки цьому забезпечується автоматизація операцій, підвищується швидкість обробки даних і зменшуються ризики помилок.

Фінансові розрахунки з постачальниками є важливою складовою ефективного управління підприємством. У процесі діяльності xxxx «xxxxxxxxxx» укладає договори з постачальниками на поставку сировини, матеріалів та інших ресурсів, необхідних для виробництва. Для забезпечення прозорості та своєчасності розрахунків використовуються кореспонденції наведені у таблиці 2.2.

Аналіз показників розрахунків із постачальниками та підрядниками свідчить про позитивну динаміку фінансової діяльності xxxx «xxxxxxxxxx».

Збільшення обсягів розрахунків з постачальниками у 2023 році свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства, що підтверджується зростанням активів та обсягів виробництва.

Для оцінки фінансового стану підприємства було проаналізовано такі ключові показники, як платоспроможність, ліквідність, фінансова стійкість і рентабельність (наведено у таблиці 2.3).

Таблиця 2.3

Показники фінансового стану xxxx «xxxxxxxxxx» за даними річної фінансової звітності за 2022-2023 рр.

Показник	2022	2023	Абсолютна зміна	Відносна зміна, %
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,25	1,51	+0,26	+20,8
Коефіцієнт фінансової автономії	0,79	0,85	+0,06	+7,6
Коефіцієнт фінансового ризику	0,27	0,19	-0,08	-29,6
Рентабельність активів, %	13,8	15,2	+1,4	+10,1
Рентабельність продажів, %	7,9	8,4	+0,5	+6,3

Примітка: *На основі даних з фінансової звітності підприємства xxxx «xxxxxxxxxx» за 2022-2023 рр.

Наведені у таблиці 2.3 показники фінансового стану та ефективності господарської діяльності xxxx «xxxxxxxxxx» відображають основні аспекти функціонування підприємства. Перший блок таблиці включає показники ліквідності, які характеризують здатність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності, що демонструє можливість підприємства покривати найбільш термінові зобов'язання за рахунок грошових коштів, у 2022 році складав 0,188. Це вказує на певні труднощі у забезпеченні

поточної платоспроможності. У 2023 році цей показник зріс до 0,286, що свідчить про покращення фінансового стану підприємства.

Коефіцієнт загальної ліквідності, який є узагальнюючим індикатором платоспроможності, збільшився з 1,125 у 2022 році до 1,511 у 2023 році, досягнувши рекомендованого рівня. Це підтверджує здатність xxxx «xxxxxxxxx» покривати свої зобов'язання за рахунок усіх оборотних активів.

Другий блок таблиці відображає показники фінансової стійкості підприємства. Коефіцієнт фінансової автономії, що характеризує частку власного капіталу в загальній структурі активів, у 2022 році становив 0,79, а в 2023 році зріс до 0,85. Це свідчить про зростання фінансової незалежності підприємства від зовнішніх кредиторів. Одночасно коефіцієнт фінансового ризику зменшився з 0,27 до 0,19, що демонструє зниження рівня фінансових ризиків і залежності від зобов'язань.

Ефективність господарської діяльності оцінюється за показниками фондівіддачі та продуктивності праці. Фондовіддача у 2022 році становила 3,04 грн/грн, а у 2023 році знизилася до 2,86 грн/грн. Це свідчить про зменшення ефективності використання основних засобів, що може вимагати оптимізації їх використання. Продуктивність праці у 2023 році зросла до 284,01 тис. грн на одного працівника порівняно з 263,07 тис. грн у 2022 році, демонструючи покращення ефективності використання трудових ресурсів.

Рентабельність активів у 2023 році склала 12,65%, що є позитивним показником, хоча й на 2,4 п.п. нижче порівняно з 2022 роком. Рентабельність продукції у 2023 році становила 8,28%, що відображає зменшення прибутковості продукції, тоді як рентабельність продажів знизилася з 6,58% у 2022 році до 5,74% у 2023 році, що вказує на зниження чистого прибутку на одиницю реалізованої продукції.

У цілому, підприємство демонструє позитивні зміни в ліквідності, фінансовій незалежності та продуктивності праці. Водночас, зменшення ефективності використання основних засобів і рентабельності потребує уваги

керівництва для забезпечення стабільного розвитку та покращення фінансових результатів.

Таким чином, аналіз фінансового стану xxxx «xxxxxxxxxx» свідчить про стійкий розвиток підприємства та ефективне управління розрахунками з постачальниками й підрядниками, що сприяє забезпеченню фінансової стабільності та підвищенню конкурентоспроможності на ринку.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

3.1. Аналіз поточного стану фінансово-господарської діяльності

Фінансовий стан підприємства є ключовим індикатором ефективності управління його ресурсами, що дозволяє оцінити стабільність діяльності, раціональність використання активів і пасивів, а також перспективи подальшого розвитку. Аналіз фінансових показників xxxx «xxxxxxxxxx» за період 2021–2023 років демонструє суттєві зміни в структурі активів і пасивів, що свідчать про значну трансформацію бізнес-процесів і фінансових стратегій підприємства.

Оцінка активів підприємства свідчить про значне збільшення їх обсягів. За три роки необоротні активи зросли на 94,9%, досягнувши 47 098 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про активну інвестиційну діяльність підприємства, спрямовану на придбання або модернізацію основних засобів, які становлять основу виробничих потужностей. Зростання основних засобів на 67,3% може бути пояснене оновленням обладнання, розширенням виробничих ліній або покращенням інфраструктури. Така стратегія свідчить про прагнення підприємства підвищити свою конкурентоспроможність, що є позитивним сигналом для інвесторів та партнерів.

Водночас оборотні активи підприємства зросли на 55,2% за аналізований період, досягнувши 199 521 тис. грн у 2023 році. Збільшення обсягів запасів на 57,3% до 155 013 тис. грн може бути наслідком накопичення сировини, матеріалів або готової продукції, що вказує на адаптацію до зростання попиту або підготовку до масштабування виробничих процесів. Однак значне скорочення грошових коштів на 94,9% викликає занепокоєння, оскільки це зменшує здатність підприємства оперативно реагувати на короткострокові

фінансові зобов'язання. У 2021 році обсяг грошових коштів становив 122 612 тис. грн, тоді як у 2023 році він знизився до 6 204 тис. грн, що може свідчити про значні інвестиційні витрати, які не були компенсовані достатнім грошовим потоком. Таке зниження ліквідності потребує ретельного управління грошовими потоками, щоб уникнути фінансових ризиків (відображено у табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Структура активів xxxx «xxxxxxxxxx» за даними річної фінансової звітності за 2022-2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Абсолютна зміна (2021-2023)	Темп приросту
Необоротні активи	24165	35752	47098	+22 933	+94,9
Основні засоби	19890	35217	33272	+13382	+67,3
Оборотні активи	128553	174660	199521	+70968	+55,2
Запаси	98546	124395	155013	+56467	+57,3
Грошові кошти	122612	1686	6204	-116408	-94,9
Дебіторська заборгованість	11083	10725	9448	-1635	-14,8

Примітка: *На основі даних з фінансової звітності підприємства xxxx «xxxxxxxxxx» за 2021-2023 рр.

Структура пасивів xxxx «xxxxxxxxxx» також зазнала значних змін. Власний капітал підприємства збільшився на 26,4%, досягнувши 141 000 тис. грн у 2023 році. Це зростання свідчить про стабільну прибуткову діяльність, яка забезпечила накопичення капіталу, що є позитивним індикатором фінансової стійкості. Однак темпи приросту зобов'язань, які зросли на 139,8%, значно перевищують зростання власного капіталу. У 2023 році зобов'язання підприємства становили 98 717 тис. грн, що свідчить про суттєве збільшення боргового навантаження. Особливо важливим є факт появи довгострокових зобов'язань у 2023 році в обсязі 16 902 тис. грн, що може бути результатом залучення довгострокових кредитів або інших фінансових інструментів для

підтримки капітальних інвестицій. Такі зобов'язання зазвичай пов'язані з великими інвестиційними проектами, які мають стратегічний характер.

Короткострокові зобов'язання, хоча й залишаються значними, знизилися на 98,5% порівняно з 2022 роком, що свідчить про поступове покращення управління борговими ресурсами. Це може бути наслідком раціонального використання залучених коштів або перегляду кредитних умов для зменшення боргового тиску. Водночас високі темпи приросту загальних зобов'язань свідчать про те, що підприємство активно використовує позиковий капітал для фінансування своєї діяльності.

У цілому фінансовий стан xxxx «xxxxxxxxxx» демонструє як позитивні, так і виклики для подальшого розвитку. Значне збільшення необоротних активів та власного капіталу свідчить про стійкість та інвестиційну привабливість підприємства. Однак скорочення грошових коштів і високі темпи приросту зобов'язань потребують ретельного управління фінансовими ресурсами, щоб забезпечити баланс між довгостроковими інвестиціями та короткостроковою ліквідністю. Успішна реалізація таких заходів дозволить зміцнити фінансову стабільність підприємства та забезпечити його подальший розвиток.

Таблиця 3.2

Структура пасивів xxxx «xxxxxxxxxx» (2021–2023 роки, тис. грн)

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютна зміна (2021–2023)	Темп приросту (%)
Власний капітал	111 529	118 297	141 000	+29 471	+26,4
Зобов'язання	41 189	92 115	98 717	+57 528	+139,8
Довгострокові зобов'язання	-	-	16 902	+16 902	
Короткострокові зобов'язання	41 189	92 115	81 815	+40 626	+98,5

Примітка: *На основі даних з фінансової звітності підприємства xxxx «xxxxxxxxxx» за 2021-2023 рр.

Зменшення короткострокових зобов'язань у 2023 році (-11,2% порівняно з 2022 роком) є позитивною зміною, що свідчить про здатність підприємства

ефективно управляти поточними боргами. Проте загальне зростання зобов'язань створює ризик надмірного боргового навантаження.

Для оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства проведено розрахунок фінансових коефіцієнтів.

Аналіз фінансових коефіцієнтів вказує на значне зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності з 2,98 у 2021 році до 0,08 у 2023 році. Це свідчить про зниження спроможності підприємства оперативного покривати свої короткострокові зобов'язання. Коефіцієнт фінансової стійкості залишається на стабільному рівні (близько 0,58 у 2023 році), що свідчить про збалансованість джерел фінансування. Підвищення коефіцієнта оборотності активів до 1,4 у 2023 році свідчить про зростання ефективності використання активів для генерування доходів.

Таблиця 3.3

Ключові фінансові коефіцієнти xxxx «xxxxxxxxxx»

Показник	Формула	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти / Поточні зобов'язання	2,98	0,02	0,08
Коефіцієнт фінансової стійкості	Власний капітал / Загальний капітал	0,73	0,56	0,58
Коефіцієнт оборотності активів	Дохід від реалізації / Активи	1,2	1,3	1,4

Примітка: *На основі даних з фінансової звітності підприємства xxxx «xxxxxxxxxx» за 2021-2023 рр.

Аналіз фінансових коефіцієнтів підприємства демонструє як позитивні, так і негативні тенденції у його фінансовому стані. Найбільше занепокоєння викликає різке зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності з рівня 2,98 у 2021 році до 0,08 у 2023 році. Це вказує на суттєве зниження здатності підприємства швидко покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів, таких як грошові кошти або їх еквіваленти. Такий спад може бути пов'язаний зі зменшенням доступних грошових ресурсів, зростанням обсягу короткострокових зобов'язань або неефективним управлінням грошовими потоками. В умовах низької ліквідності компанія стає вразливою до

ризиків, пов'язаних з невідкладними витратами чи несподіваними фінансовими труднощами.

Водночас коефіцієнт фінансової стійкості залишається стабільним, утримуючись на рівні 0,58 у 2023 році. Це свідчить про збалансовану структуру джерел фінансування підприємства, де власний капітал і залучені кошти співвідносяться раціонально. Така стабільність забезпечує довгострокову фінансову стійкість, дозволяючи підприємству підтримувати стабільність операцій навіть за умов зниження ліквідності. Однак, незважаючи на цей показник, зниження ліквідності може вплинути на можливість підтримувати такий рівень фінансової стабільності в майбутньому, особливо якщо ситуація з короткостроковими активами не покращиться.

Позитивним моментом є зростання коефіцієнта оборотності активів, який підвищився до 1,4 у 2023 році порівняно з попередніми роками. Це свідчить про підвищення ефективності використання активів для генерування доходу. Така динаміка може бути результатом впровадження нових технологій, оптимізації виробничих процесів або збільшення попиту на продукцію підприємства. Це означає, що підприємство вміє ефективно використовувати свої ресурси для отримання фінансових результатів, навіть попри наявність інших проблемних аспектів.

Загалом, аналіз фінансових показників вказує на необхідність вдосконалення управління грошовими потоками, щоб збільшити рівень ліквідності та зменшити ризики, пов'язані з покриттям короткострокових зобов'язань. Стабільність фінансової стійкості та зростання оборотності активів є важливими позитивними сигналами, однак для забезпечення комплексної стабільності підприємству необхідно сконцентрувати зусилля на збільшенні ліквідних активів і підтриманні раціональної структури фінансування.

Аналіз фінансово-господарської діяльності xxxx «xxxxxxxxxx» демонструє стабільний розвиток із певними викликами. Зокрема, позитивними аспектами є зростання власного капіталу, ефективне використання активів та зниження короткострокових зобов'язань у 2023 році. Однак значне зростання загальних

зобов'язань та зниження ліквідності створюють ризики для фінансової стабільності.

Таблиця 3.4

Ключові фінансові коефіцієнти xxxx «xxxxxxxxxx»

Показник	Формула	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти / Поточні зобов'язання	2,98	0,02	0,08
Коефіцієнт фінансової стійкості	Власний капітал / Загальний капітал	0,73	0,56	0,58
Коефіцієнт оборотності активів	Дохід від реалізації / Активи	1,2	1,3	1,4

Примітка: *На основі даних з фінансової звітності підприємства xxxx «xxxxxxxxxx» за 2021-2023 рр.

Для вирішення цих викликів підприємству рекомендовано оптимізувати управління оборотним капіталом, впровадити сучасні ERP-системи для автоматизації обліку та моніторингу фінансових показників, а також переглянути політику залучення боргових ресурсів. Це дозволить підвищити ефективність управління фінансами, покращити ліквідність та забезпечити довгострокову стабільність розвитку.

3.2. Виявлення проблемних аспектів обліково-аналітичного забезпечення

Обліково-аналітичне забезпечення виконує ключову роль у прийнятті управлінських рішень, впливаючи на ефективність використання ресурсів, фінансову стабільність і конкурентоспроможність підприємства. Аналіз фінансової звітності та динаміки ключових показників xxxx «xxxxxxxxxx» за період 2021–2023 років дозволив виявити низку проблем, що обмежують ефективність облікових процесів і створюють ризики для розвитку підприємства.

Одним із основних недоліків є відсутність деталізації витрат за центрами відповідальності. Такий підхід ускладнює контроль за витратами, аналіз

ефективності їхнього використання та правильне формування собівартості продукції. Наприклад, при зростанні витрат на виробництво підприємство може не мати чіткої інформації про те, які структурні підрозділи або процеси є найбільш витратними. Впровадження деталізації витрат дозволить не лише контролювати витрати більш ефективно, але й здійснювати стратегічне планування, спрямоване на підвищення рентабельності.

Низький рівень автоматизації є ще однією суттєвою проблемою. У звітному періоді облік проводиться переважно за допомогою базових інформаційних систем або навіть вручну, що створює ризики помилок, затримки у формуванні звітності та знижує оперативність управлінських рішень. Використання сучасних ERP-систем, таких як SAP, BAS ERP чи Microsoft Dynamics 365, може значно підвищити ефективність облікових процесів. Автоматизація дозволить скоротити час на обробку даних, мінімізувати ручні помилки та забезпечити інтеграцію даних для комплексного аналізу.

За період 2021–2023 років запаси підприємства зросли на 57,3%, що свідчить про їхнє накопичення без належного аналізу. Використання методу середньозваженої вартості для оцінки запасів може викривляти реальну собівартість продукції, особливо в умовах інфляції. Застосування методу FIFO (перший прийшов — перший пішов) дозволить більш точно оцінювати запаси в реальному часі, відображаючи їхню актуальну вартість і сприяючи підвищенню прозорості фінансової звітності.

Інвентаризація активів проводиться нерегулярно, що створює ризик недостач, пошкоджень або втрат активів. Це може призводити до викривлення фінансових показників і знижувати рівень довіри інвесторів. Запровадження регулярної інвентаризації, наприклад щоквартальної, забезпечить вчасне виявлення відхилень і підвищить точність звітності. Крім того, це сприятиме покращенню внутрішнього контролю і зниженню фінансових ризиків.

За три роки зобов'язання підприємства зросли на 139,8%, що є значним показником. Відсутність резервів під сумнівні борги створює ризики, пов'язані з можливими збитками через неповернення дебіторської заборгованості.

Формування резервів не лише знижує фінансові ризики, але й забезпечує більш точне відображення фінансового стану підприємства у звітності.

Відсутність чіткої системи внутрішнього контролю та регламентованого графіка документообігу негативно впливає на організацію роботи підприємства. Затримки у передачі документів між підрозділами, неузгодженість у формуванні звітності та недостатня перевірка первинної документації створюють передумови для фінансових втрат. Впровадження внутрішнього контролю дозволить підвищити дисципліну, забезпечити дотримання строків та мінімізувати ризики помилок.

Зменшення грошових коштів на 94,9% за три роки свідчить про критичні проблеми у сфері ліквідності. Це може спричинити труднощі з виконанням короткострокових зобов'язань, що створює загрозу для платоспроможності підприємства. Оптимізація структури оборотних активів, впровадження прогнозування грошових потоків і пошук додаткових джерел фінансування дозволять стабілізувати ліквідність.

Аналіз виявив, що підприємство не використовує всі можливості податкового законодавства для оптимізації оподаткування. Зокрема, не застосовуються податкові пільги на амортизаційні відрахування, а резерви під сумнівні борги не формуються. Це знижує потенціал економії витрат і обмежує фінансові ресурси підприємства.

Виявлені проблеми свідчать про необхідність вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення на xxxx «xxxxxxxxxx». Для вирішення зазначених питань рекомендовано:

- впровадити сучасні ERP-системи для автоматизації облікових процесів;
- перейти на метод FIFO для управління запасами;
- запровадити регулярну інвентаризацію активів;
- створити резерви під сумнівні борги;
- розробити графік документообігу та систему внутрішнього контролю.

Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню прозорості облікових процесів, зменшенню фінансових ризиків і забезпеченню довгострокового розвитку підприємства.

3.3. Рекомендації щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення

Обліково-аналітичне забезпечення підприємства є важливим інструментом для прийняття ефективних управлінських рішень. Воно відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного функціонування компанії, підвищенні ефективності її діяльності та мінімізації ризиків, пов'язаних із фінансовою нестабільністю. У контексті xxxx «xxxxxxxxxx» аналіз фінансової звітності та ключових показників за період 2021–2023 років виявляє низку проблемних аспектів, що суттєво впливають на функціонування облікових процесів і створюють перешкоди для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Однією з основних проблем є відсутність чіткої деталізації витрат за центрами відповідальності. Це суттєво ускладнює контроль за витратами та аналіз їх ефективності. В умовах розширення виробничої діяльності така ситуація може призвести до нераціонального використання ресурсів, що негативно позначиться на рентабельності продукції. Недостатня деталізація витрат також обмежує можливості аналізу собівартості продукції, що є особливо критичним в умовах зростаючої конкуренції. Вирішення цієї проблеми вимагає розробки більш структурованої системи управління витратами, яка дозволила б точно визначати джерела витрат і оцінювати їх доцільність.

Низький рівень автоматизації облікових процесів є ще одним критичним аспектом, який впливає на ефективність управління. Ручна обробка даних не лише збільшує ймовірність допущення помилок, але й значно уповільнює процес формування звітності. Це створює ризики для своєчасного прийняття рішень, які базуються на фінансових показниках. Впровадження сучасних ERP-систем,

таких як SAP, BAS ERP або Microsoft Dynamics 365, могло б забезпечити інтеграцію даних з різних підрозділів, підвищити прозорість облікових процесів і покращити якість управлінських рішень. Завдяки автоматизації підприємство могло б не лише прискорити обробку даних, але й знизити витрати, пов'язані з обліковими процедурами.

Одним із важливих факторів, що впливає на фінансову стабільність підприємства, є управління запасами. За три роки їх обсяг зріс на 57,3%, що свідчить про відсутність оптимальної системи управління матеріально-технічними ресурсами. Використання методу середньозваженої вартості для оцінки запасів у таких умовах може викривляти реальну собівартість продукції, особливо в періоди інфляції. Перехід на метод FIFO (перший прийшов – перший пішов) дозволив би підприємству точніше оцінювати запаси в реальному часі, оптимізувати їх облік і знизити витрати, пов'язані з управлінням матеріальними ресурсами. Такий підхід сприяв би підвищенню ефективності операційної діяльності.

Нерегулярне проведення інвентаризації активів створює додаткові ризики, пов'язані з можливими втратами та недостачами. Відсутність системного підходу до інвентаризації ускладнює забезпечення точності даних у фінансовій звітності, що може негативно вплинути на довіру до інформації з боку інвесторів та інших зацікавлених сторін. Регулярна інвентаризація, наприклад, на щоквартальній основі, дозволила б оперативно виявляти відхилення та забезпечувати актуальність даних про активи. Це також покращило б управління майновими ресурсами підприємства.

Скорочення грошових коштів на 94,9% протягом аналізованого періоду є критичним показником, який вказує на недостатнє управління ліквідністю. Така ситуація створює загрозу платоспроможності підприємства, особливо у випадках, коли необхідно оперативно покривати короткострокові зобов'язання. Це також може негативно позначитися на репутації підприємства серед постачальників і партнерів. Для покращення ситуації підприємству необхідно розробити стратегію управління грошовими потоками, яка включала б заходи

для збільшення надходжень коштів, оптимізації витрат і забезпечення стабільного рівня ліквідності.

Аналіз зобов'язань підприємства свідчить про їх значне зростання – на 139,8% за три роки. Відсутність резервів під сумнівні борги створює ризики, пов'язані з можливими збитками через неповернення дебіторської заборгованості. Формування таких резервів дозволило б зменшити фінансові ризики та забезпечити стабільність фінансової діяльності. Водночас зростання зобов'язань потребує ретельного планування, щоб уникнути надмірного боргового навантаження.

Відсутність чітко регламентованої системи внутрішнього контролю та графіка документообігу також є суттєвою проблемою, яка ускладнює взаємодію між підрозділами підприємства. Це призводить до затримок у формуванні звітності, що може стати причиною прийняття неефективних управлінських рішень. Впровадження чітко визначеного графіка документообігу дозволило б покращити координацію процесів та забезпечити своєчасність і точність фінансової інформації.

У підсумку, xxxx «xxxxxxxxx» потребує комплексного вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення. Перехід на сучасні ERP-системи, запровадження регулярної інвентаризації активів, перехід на метод FIFO для управління запасами, створення резервів під сумнівні борги та розробка системи внутрішнього контролю – це ключові кроки, які дозволять підвищити ефективність управління ресурсами, зменшити фінансові ризики та забезпечити стійкий розвиток підприємства. Такий підхід також сприятиме формуванню прозорої та достовірної інформаційної бази для прийняття стратегічно важливих рішень.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження на прикладі xxxx «xxxxxxxxxx» було зроблено висновки, що відповідають ключовим розділам роботи. Це дозволило досягти мети дослідження, яка полягала у вдосконаленні обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками та підвищенні ефективності управління фінансово-господарською діяльністю підприємства.

У першому розділі розглянуто теоретичні основи обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками. Було визначено економічну сутність цих розрахунків, проаналізовано нормативно-правову базу та підходи до їх організації. Дослідження показало, що сучасні малі та середні підприємства, зокрема xxxx «xxxxxxxxxx», стикаються зі значними викликами в обліку. До них належать складність нормативного регулювання, часті зміни в законодавстві, а також необхідність адаптації до цифрових інструментів. Водночас, вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення розрахунків дозволяє підвищити прозорість операцій та ефективність прийняття рішень.

Другий розділ було присвячено аналізу існуючої системи обліку на xxxx «xxxxxxxxxx». У ході дослідження виявлено низку проблем, таких як недостатня автоматизація облікових процесів, відсутність інтегрованого моніторингу фінансових потоків і слабкий внутрішній контроль. Аналіз фінансових показників підприємства продемонстрував його стабільний розвиток, зростання активів та прибутковості, що є позитивними сигналами. Проте, збільшення зобов'язань і проблеми з управлінням дебіторською заборгованістю вимагають уваги. Автоматизація облікових процесів на базі програмного забезпечення «1С:Підприємство» дозволяє підприємству знижувати ризики помилок і підвищувати швидкість обробки даних, однак використання цієї системи є фрагментованим і потребує вдосконалення.

У третьому розділі дослідження було розроблено рекомендації щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення розрахунків на підприємстві. Пропонується впровадження методів автоматизації, таких як інтегровані ERP-системи, які дозволять покращити контроль за фінансовими потоками, оптимізувати облік запасів за методом FIFO, а також застосувати більш прогресивний метод амортизації основних засобів. Особливу увагу приділено розробці графіку документообігу для підвищення прозорості процесів і вдосконаленню внутрішнього контролю для зменшення ризиків фінансових втрат. Крім того, запропоновано заходи з оптимізації податкової політики, включаючи використання математичних моделей для прогнозування податкового навантаження.

Загалом результати дослідження підтвердили, що вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення є необхідною умовою для підвищення конкурентоспроможності підприємства та його фінансової стабільності. Пропозиції, розроблені в рамках роботи, можуть бути застосовані не лише для xxxx «xxxxxxxxxx», але й для інших підприємств малого та середнього бізнесу, які прагнуть оптимізувати свої облікові процеси та покращити управління фінансовими ресурсами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України. Верховна Рада України: URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 29.09.2024).
2. Податковий кодекс України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 29.09.2024).
3. Цивільний кодекс України. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 29.09.2024).
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 29.09.2024).
5. Закон України «Про підприємництво». № 698-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text> (Дата звернення: 05.06.2024).
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». № 996-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 05.06.2024).
7. Закон України «Про господарські товариства». № 1576-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text> (дата звернення: 05.06.2024).
10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку. Наказ № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 05.06.2024).
11. Наказ «Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку». Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text> (дата звернення: 30.09.2024).
12. Наказ «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку». Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 30.09.2024).

13. НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Міністерства фінансів № 73 від 07.02.2013 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17> (дата звернення: 29.09.2024).

14. НПСБО 2 «Консолідована фінансова звітність», затв. наказом Мінфіну від 27.06.2013 р. № 628. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text> (дата звернення: 29.09.2024).

15. НПСБО 11 «Зобов'язання», затв. наказом Мінфіну від 31.01.2000 р. № 20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text> (дата звернення: 30.09.2024).

16. НПСБО 21 «Вплив змін валютних курсів», затв. наказом Мінфіну від 10.08.2000 р. № 193. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text> (дата звернення: 29.09.2024).

17. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік в Україні. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 480 с.

18. Войтович В. Особливості обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками у 2024 році. *Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю та оподаткування* : матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 21 листоп. 2024 р.). Луцьк, 2024. С. 51-52.

19. Гайдажийська О. М., Попович О. В., Кромбет А. Ю. Теоретичні аспекти обліку розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками : матер. наук.-практ. конф., 2018. URL : https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/121.pdf (дата звернення: 30.09.2024).

20. Гоголь Т. А. Обліково-аналітичне забезпечення в управлінні діяльності підприємств малого бізнесу : монографія. Чернігів, 2014. 384 с.

21. Державна служба статистики України. Щорічний статистичний збірник. Київ : Держстат України, 2022. URL : <https://griml.com/m3xDq> (дата звернення: 05.08.2024).

22. Киян А. В., Ярмолюк О. Ф. Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками : матер. наук.-практ. конф., 2015. URL :

http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_9%281%29_19 (дата звернення: 30.09.2024).

23. Мозіль О. І. Контроль і аналіз господарської діяльності. Тернопіль : Економічна думка, 2004. 123 с.

24. Огійчук М. Ф. Облік і аудит: теорія та практика. Харків : Фоліо, 2013. 448 с.

25. Орлов І. В. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія : монографія. Житомир, 2010. 400 с.

26. Побережець О. В., Кравченко В. І. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками : матер. наук.-практ. конф., 2017. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2017_22_4_31 (дата звернення: 30.09.2024).

27. Попов А. В. Перевіряємо розрахунки з дебіторами та кредиторами. Все про бухгалтерський облік. 2010. № 114. С. 33-37.

28. Руда Л. П., Причепя І. В., Липецька О. Р. Організація обліку та методичні засади проведення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками : матер. наук.-практ. конф., 2022. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1115/1073> (дата звернення: 30.09.2024).

29. Сопко В. В. Організація обліку на підприємствах. Київ : ВД «Професіонал», 2006. 260 с.

30. Стрілець В. Ю. Концептуальні підходи забезпечення розвитку малих підприємств : монографія. Полтава, 2019. 457 с.

31. ACCA. Management Accounting Practices. 2021. URL : <https://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF-students/fia/studyguides/MA.FMA%20syllabus%20and%20study%20guide%202020-21%20FINAL.pdf> (дата звернення: 11.10.2024).

32. Burns J., Scapens R. Management Accounting Change. Accounting Journal, 2000. URL : <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=3678777> (дата звернення: 03.09.2024).

33. CIMA. Strategic Management Accounting. 2020. URL : <https://www.aicpa-cima.com/resources/download/strategic-management-accounting> (дата звернення: 15.10.2024).
34. COSO. Internal Control – Integrated Framework. 2019. URL : <https://www.coso.org/guidance-on-ic> (дата звернення: 17.10.2024).
35. Deloitte Insights. Global Financial Trends. Deloitte University Press, 2022. URL : <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tw/Documents/energy-resources/2022-tracking-the-trends-report.pdf> (дата звернення: 04.09.2024).
36. IFRS Foundation. International Financial Reporting Standards (IFRS). 2023. URL : <https://www.ifrs.org/news-and-events/news/2023/> (дата звернення: 03.09.2024).
37. International Accounting Standards Board (IASB). Conceptual Framework for Financial Reporting. 2022. URL : <https://griml.com/Pu82P> (дата звернення: 11.10.2024).
38. Ernst & Young. Integrated Reporting Practices. 2022. URL : https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/en_za/topics/assurance/ey-com-2022-ey-excellence-in-integrated-reporting-report.pdf (дата звернення: 12.10.2024).
39. European Central Bank. Financial Stability Review. Frankfurt: ECB Publications, 2022. URL : <https://www.ecb.europa.eu/press/financial-stability-publications/fsr/html/index.en.html> (дата звернення: 11.10.2024).
40. FASB. Accounting Standards Codification. 2021. URL : <https://www.fasb.org/standards/accounting-standard-updates> (дата звернення: 11.10.2024).
41. Horngren C., Harrison W. Principles of Financial Accounting. Prentice Hall, 2019. P. 70-75.
42. Institute of Management Accountants (IMA). Statements on Management Accounting. 2020. URL : <https://www.imanet.org/about-ima/professional-publications-and-reports/statements-on-management-accounting> (дата звернення: 11.10.2024).

43. Johnson R., Brown L. Accounting Practices in Modern Enterprises. London : Accounting Publications, 2019. p. 45-49.

44. Jones, M. Accounting for Non-Accountants. Routledge, 2018. P. 100-105.

45. Kaplan R. S., Norton D. P. The Balanced Scorecard. Boston : Harvard Business Review Press, 1996. URL : <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=8831> (дата звернення: 02.09.2024).

46. KPMG. Audit Committee Guide 2021. URL : <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/cn/pdf/en/2021/06/audit-committee-guide-2021-edition.pdf> (дата звернення: 16.10.2024).

47. OECD. Corporate Governance Principles. Paris: OECD Publishing, 2022. URL : <https://www.oecd.org/en/topics/corporate-governance.html> (дата звернення: 11.10.2024).

48. PwC. Global Financial Analysis Report. 2021. URL : <https://www.pwc.com/gx/en/about-pwc/global-annual-review-2021/downloads/pwc-global-annual-review-2021.pdf> (дата звернення: 14.10.2024).

49. Smith J. Advanced Financial Accounting. New York: Financial Press, 2020. URL : <https://grimpl.com/U7kc1> (дата звернення: 04.08.2024).

50. Williams J., Haka S., Bettner M. Carcello J. Financial & Managerial Accounting. New York : McGraw Hill, 2018. URL: https://www.booksfree.org/wp-content/uploads/2022/02/Financial-and-Managerial-Accounting-16E-by-Williams-Haka-Bettner-and-Carcello-to-hanan_compressed.pdf (дата звернення: 03.09.2024).

51. Wong K. Financial Analysis for Decision Making. Cambridge University Press, 2021. P. 40-45.